

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Sumardagurinn fyrsti – den første sommerdag i Island

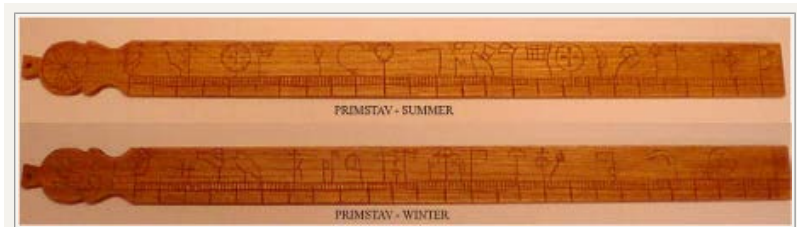
Af [Randi Benedikte Brodersen](#) 23. april 2010 • I kategorien [traditioner](#) •

Den første sommerdag fejrede islændinge i går torsdag 22. april. Fejringen markeres med højeste flag og fest. Fra mit vindue så jeg de 9 nordiske flag som vajer i vinden foran [Nordens Hus](#). Og i min indboks har jeg e-hilsner fra kolleger som ønsker "gleðilegt sumar"! Jeg har ladet mig fortælle og set i en islandsk blog at nogle også tilføjer en tak for vinteren: "Gleðilegt sumar og takk fyrir veturinn"!

Den første sommerdag er en officiel fridag i Island. Folk holder fri. Forretningerne holder lukket (eller har søndagsåbningstid). På min lille lokale købmands dør står der et skilt med denne tekst: "Lokið sumardagurinn fyrsti". Det er lyset som giver grund til glæde og sommerdagsfejring. Vinteren er forbi. Sommeren kommet. Den første sommerdag fejrer islændinge altid en torsdag i perioden 19.-25. april. Det betyder at de kommende års første sommerdag er 21. april i 2011, 19. april i 2012, 25. april i 2013 og 24. april i 2014, ifølge [islandske Wikipedia](#).

Udtrykket *sumardagurinn fyrsti* og traditionen med at fejre denne dag går tilbage til norrøn eller oldnordisk tid hvor man delte året ind i et sommer- og et vinterhalvår. Foruden Island har også Norge holdt fast ved at første sommerdag er i april. I Norge er sommerdagen den 14. april. Det er "første dag i det nordlige sommerhalvåret, en av merkedagene som er førkristen og folkelig", og en dag som var knyttet til mange forskellige [traditioner](#): I Vestnorge var det tidligere første sådag, i Østnorge spiste man sommergrød, nogle steder var det flyttedag for tjenere og arbejdere, for den dag kunne folk afslutte leje- og arbejdsaftaler.

Den norske sommerdag er den første dag på sommersiden af den såkaldte primstav. En primstav er en flad, tosidet kalender i træ med indskårne hak eller streger for hver dag i året og med figurer og tegn som vist på billedet nedenfor. Sommeren går fra 14. april til 13. oktober, vinteren fra 14. oktober til 13. april.

Primstav med sommerside og vinterside (Foto: Wikimedia)

De kunstfærdigt udsmykkede primstave var i brug i Norge til langt op i 1700-tallet, indtil det blev almindeligt med trykte kalendere, eller almanakker som de hed. Primstave hænger stadig til pryd i en del norske hjem, og ordet er almindelig kendt i Norge og [står](#) i de to store moderne norske ordbøger, *Bokmålsordboka* og *Nynorskordboka*.

En primstav blev "i ældre tid brugt som en slags almanak", [melder](#) *Ordbog over Det Danske Sprog* hvor vi også kan læse at ordet *primstav* kommer fra oldnordisk *primstafr* hvor første led betyder 'nymåne'. Også Den Store Danske [har](#) ordet med, men det står ikke i nyere danske ordbøger som *Den Danske Ordbog* og *Nudansk Ordbog*. Det er altså forsvundet fra almensproget og nok kun kendt i fagkredse.

Mens Island og Norge holder sig til den norrøne eller oldnordiske årstidsinddeling hvor sommerhalvåret begynder i april og varer til oktober, er det i både Danmark og Sverige meteorologerne som bestemmer, eller rettere sagt temperaturen og meteorologernes definitioner. Danskere og svenskere kan derfor aldrig vide hvornår første sommerdag kommer. I Danmark [definerer](#) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) en sommerdag som "en dag hvor maksimumtemperaturen kommer op over 25,0° C et eller andet sted i landet", og tidspunktet kan svinge fra [midt i april](#) til [lidt ud i juli](#), altså med over 3 måneders forskel. I Sverige siger meteorologerne "att sommaren har anlänt när dygnsmedeltemperaturen överstiger 10° i minst fem dygn i följd", som min svenske kollega skriver i en e-post. Det er med andre ord et vidt begreb hvornår sommeren begynder i Norden. Island og Norge har første sommerdag i april, mens Danmark og Sverige nok må vente en måned til eller længere. En normal "første sommerdag" er ifølge DMI i Danmark sidst i maj.

Nordens Hus i Reykjavik med de ni nordiske flag (Foto: norden.org)

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog museet.dk på et større kort

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
Monica Scheuer til Jødiske efternavne
jane til Jødiske efternavne
InglêS til Sprogene i Mozambique
Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
Henrik Klindt-Jensen til Ded borrihjolmska måled

Artikler om

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk
Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter
engelsk esperanto Formidling fransk identitet
konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord
ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

Den specielle første og faste islandske sommerdag i april har pirret min nysgerrighed efter variationen i nordiske "sommerdage". Gad vide hvornår det er første sommerdag på Færøerne, i Grønland og i Finland. Mon sommeren dér også kan begynde i april? I hvert fald: Glædelig sommer!

Randi Benedikte Brodersen
Islands Universitet, Reykjavik

Læs også:

1. [Norsk sprog 1807-1820 \[del 2 af 2\]](#) [Første del her] Sprogkuppet Selvom man i Norge endnu ikke tillagde sproget den samme værdi som i Danmark, så var der kredse der tillagde det en klar national betydning. Oplosningen...
2. [Språkpolitikk i Noreg](#) I dag er det 125 år siden at Norges Storting vedtog "jamstillingsvedtaket" som sidestillede nynorsk og bokmål. De fire norske hoveddialekter: nordnorsk (gul), trøndersk (mørkeblå), vestlandsk (rød) og østlandsk (lyseblå)....
3. [Norsk sprog 1807-1820 \[del 1 af 2\]](#) Sprogets betydning og den nordiske renaissance Johann Gottfried Herder (1744-1803) © Bildarchiv Preußischer Kulturbesitz Før nationalismens tidsalder blev sproget sjældent tillagt en kulturel eller politisk betydning. Sproget var for de...
4. [Dansk tunge](#) Det nordiske sprogfællesskab i vikingetid og tidlig middelalder De germanske sprog i Europa omkring år 900. Rødt: nordisk (mørkerødt: vestnordisk/norrønt; lyserødt: østnordisk/olddansk og fornsvensk). Grønt: vestgermansk. Blåt: østgermansk. (Kort: <http://wiki.verbix.com/Languages/GermanicNorth...>)

Tagget med: [Danmark](#), [Den Danske Ordbog](#), [Den Store Danske Ordbog](#), [etymologi](#), [Finland](#), [Færøerne](#), [Grønland](#), [Island](#), [islandsk](#), [Nordens Hus](#), [nordisk](#), [Norge](#), [norrøn](#), [norsk](#), [Nudansk Ordbog](#), [Nynorskordboka](#), [oldnordisk](#), [Ordbog over det danske Sprog](#)

1 kommentar

roselil
25. april 2010 • 00:03

Tak for interessant læsning

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi
sprogkort **Sprogpolitik** sprogteknologi
svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale
Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	Bogstavlyd
juli 2012	Dansk sprognævn
juni 2012	Den danske ordbog
maj 2012	Dialekt.dk
april 2012	dk.kultur.sprog
marts 2012	Korpus.dk
februar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
januar 2012	Ordbog over det danske sprog
december 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
november 2011	Sproget.dk
oktober 2011	Svenska Akademien
september 2011	Ø (Schwa.dk)
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	
maj 2009	
april 2009	
marts 2009	

https://web.archive.org/web/20160513183439/http://sprog museet.dk/traditioner/sumardagurinn-fyrsti-den-forste-sommerdag-i-island/[14-10-2021 20:29:23]

